

Mikroekonomie

Koncepce státní bakalářské závěrečné zkoušky z Ekonomie

Státní závěrečná zkouška je komplexní prověrkou znalostí, které student získal z předmětů Mikroekonomie 1. V rámci této zkoušky má student prokázat, že se orientuje v odborných pojmech a zná jejich přesné definice, že rozumí teoretických modelům, chápe jejich odvození, zná jejich předpoklady a omezení a umí interpretovat jejich důsledky, že dokáže uvést relevantní příklady a teorii aplikovat na praktické problémy reálného světa.

Seznam okruhů témat k SZZ z Mikroekonomie

1. Vzájemná závislost a prospěch z obchodu (příčiny prospěchu z dělby práce; hranice výrobních možností; absolutní a komparativní výhody; příčiny prospěchu z vnitrostátního a z mezinárodního obchodu; určení, kdo co vyrábí a co nakupuje; určení rozsahu cen, ve kterém je směna možná; vzájemná závislost a potřeba koordinace; příklady)
2. Tržní síly nabídky a poptávky a vládní mikroekonomické politiky v uzavřené ekonomice (trh a konkurence; individuální a tržní poptávka; faktory určující velikost poptávky; individuální a tržní nabídka; faktory určující nabídku; tržní rovnováha, její význam a proces jejího ustanovování; komparativní statika; cenová regulace a její důsledky, příklady; vliv uvalení daní na tržní rovnováhu, daňové břemeno a jeho rozdělení mezi kupující a prodávající, příklady)
3. Elasticita (definice, význam, výpočet; cenová elasticita poptávky, význam, užití, její determinanty, členění poptávkových křivek podle cenové elasticity, cenová elasticita a výdaje spotřebitelů; důchodová elasticita poptávky, její determinanty, členění statků podle důchodové elasticity; cenová elasticita nabídky, její význam, její determinanty)
4. Efektivnost trhů a zdanění (ochota platit, náklady, přebytek spotřebitele, přebytek výrobce a celkový přebytek; efektivnost, její význam a vztah s přebytky; efektivnost neregulované tržní rovnováhy, vysvětlení a podmínky efektivnosti; efektivnost cenové regulace; efektivnost zdanění, ztráta mrtvé váhy při zdanění, Lafferova křivka)
5. Mezinárodní obchod (světová cena, dopady otevření ekonomiky zahraničnímu obchodu, přínosy a ztráty subjektů v dovážející a ve vyvážející zemi; dopady zavedení cla; dopady zavedení kvóty; argumenty pro a proti liberalizaci zahraničního obchodu)
6. Teorie spotřebitelské volby (rozpočtové omezení, význam, sklon a posunutí rozpočtové linie, determinanty posunů rozpočtové linie; indifferenční křivky, význam, vlastnosti, typický tvar; mezní míra substituce; optimum spotřebitele; důchodový a substituční efekt, determinanty jejich velikosti; odvození poptávkové křivky; Giffenův statek; nabídka práce, nabídka úspor; příklady a aplikace)

7. Výrobní náklady (implicitní a explicitní náklady, účetní a ekonomický zisk; produkční funkce v krátkém období; mezní produkt; funkce celkových nákladů, mezní náklady, průměrné náklady; vztah mezních nákladů a mezního produktu v krátkém období; vztah průměrných, mezních, průměrných variabilních, průměrných fixních a celkových nákladů v krátkém období; průměrné náklady v krátkém a v dlouhém období; výnosy z rozsahu, jejich vztah s průměrnými náklady a příčiny)

8. Dokonalá konkurence (definice, vlastnosti; příklady; celkové, průměrné a mezní příjmy firmy; maximalizace zisku firmy, rozhodnutí o vyráběném množství; určení zisku či ztráty firmy; rozhodnutí o zastavení výroby v krátkém a o ukončení výroby v dlouhém období a o vstupu na trh; nabídka firmy v krátkém a v dlouhém období; tržní nabídka v krátkém a v dlouhém období)

9. Monopol (definice, vlastnosti, příčiny vzniku, příklady; poptávka po produkci monopolu, mezní a průměrný příjem monopolu; maximalizace zisku monopolu, stanovení optimálního objemu výroby a ceny; efekt rozsahu výroby a cenový efekt; určení zisku monopolu; neexistence nabídkové křivky monopolu; neefektivnost monopolu; cenová diskriminace, techniky, příklady, efektivnost; vládní politika vůči monopolům)

10. Monopolistická konkurence (definice, vlastnosti, příčiny vzniku, rozdíl oproti monopolu, oligopolu a dokonalé konkurenci, příklady; maximalizace zisku, určení optimálního objemu produkce a ceny, určení zisku; zisk v krátkém a v dlouhém období; efektivnost; reklama a její význam, vztah reklamy a konkurence)

11. Oligopol a teorie her (definice oligopolu, příčiny jeho vzniku, rozdíl oproti monopolu, dokonalé a monopolistické konkurenci, příklady; Cournotův model oligopolu; koluze a kartel; veřejná politika proti oligopolům; hra; dominantní strategie a rovnováha dominantních strategií; Nashova rovnováha; vězňovo dilema a jeho aplikace)

12. Trh práce (individuální a tržní poptávka po práci v krátkém období, její determinanty, hodnota mezního produktu práce, vztah poptávky po práci a nabídky výstupu; určení rovnovážné mzdové sazby a zaměstnanosti; rozdíly v mzdových sazbách: kompenzující rozdíl, odměna za schopnosti a pracovní nasazení, vliv lidského kapitálu, fenomén superstar, efektivnostní mzdová sazba; vliv odborů a minimální mzdové sazby; diskriminace zaměstnavatelem a spotřebitelem)

13. Externality (definice, příklady; Pigouův přístup: společenské, externí a soukromé náklady a hodnota, externality a společenský blahobyt, hospodářská politika vůči externalitám: přímé regulace, korektivní daně a subvence, obchodovatelné povolenky; odvození poptávky po právu znečišťovat; soukromá řešení externalit a Coaseho přístup)

14. Veřejné statky a společné zdroje (definice, vlastnosti a příklady veřejných statků; veřejné statky a veřejně poskytované statky; odvození tržní poptávky po veřejných statcích; problém černého pasažera a tržní selhání v případě veřejných statků; možná veřejná a soukromá řešení tržního selhání při veřejných statcích a jejich problémy; analýza nákladů a přínosů; definice, vlastnosti a příklady společných zdrojů; tragédie obecní pastviny a tržní selhání v případě společných zdrojů; veřejná a

soukromá řešení tragédie obecní pastviny a jejich problémy; význam vlastnického práva)

Povinná literatura

- Mankiw, N. G.: Zásady ekonomie, Grada, 2009 (nebo jiné vydání).